

Lausunto Simon Leilisuon tuulivoimapuiston yleiskaavan valmisteluaineistosta ja ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

YTERJOLJ 19.12.2023 § 80
4041/00.04.03/2023

Valmistelija

johtava terveystarkastaja Tarja Pesonen p.040 5681694

Simon Leilisuon aluelle suunnitellaan tuulivoimapuistoa. Hankkeesta vastaa Myrsky Energia Oy. Ympäristövaikutukset arvioidaan tuulivoimayleiskaavan laatimisen yhteydessä eikä perinteisesti tuulivoimaloiden rakentamisen lupamenettelyssä. Yleiskaavoituksesta vastaa Simon kunta. Lapin ELY-keskus toimii yhteysviranomaisena. Hankkeen tarkoituksena on tuottaa sähköenergiaa. Sen taustalla on tavoite osaltaan pyrkiä Suomen kansainvälisillä sopimuksilla sitoutumiin ilmastopoliittisiin tavoitteisiin. Hankkeen taustalla on tavoite osaltaan pyrkiä niihin ilmastopoliittisiin tavoitteisiin, joihin Suomi on kansainvälisin sopimuksin sitoutunut.

Hankealueeksi on kaksi eri vaihtoehtoa, alueen koko vaihdellen noin 1270 tai 1440 hehtaaria. Hankkeessa suunnitellaan kahdeksan uuden tuulivoimalan rakentamista. Suunnitteluissa aluksi kolmantena vaihtoehtona mukana olleen 14 voimalan rakentaminen ei ympäristösyistä ole mahdollista, sillä YVA-menettelyn aikana löydettiin ennestään tuntematon suuren uhanalaisen petolinnun reviiri vaihtoehdon VE3 hankealueen läheisyydestä.

Kaavassa rajoitetaan voimaloiden kokonaiskorkeudeksi 300 metriä, joten suunniteltujen voimaloiden napakorkeus on maksimissaan noin 215 metriä. Hankealueella tuotettu sähkö on tarkoitus siirtää valtakunnanverkkoon hankealueen eteläpuolella sijaitsevan Fingrid Oyj:n Simojoen sähköaseman kautta. Tuulivoimaloiden tekninen käyttöikä on noin 25–35 vuotta. Perustukset mitoitetaan 50 vuoden käyttöiälle ja kaapelien käyttöikä on vähintään 30 vuotta. Koneistoja uusimalla on tuulivoimapuiston käyttöikä mahdollista jatkaa 50 vuoteen asti.

Yhteismenettelyssä kaavoituksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma sisältää YVA-lain mukaisen ympäristövaikutusten arviointisuunnitelman ja ympäristövaikutusten arviointiselostus on osa yleiskaavan valmisteluaineistoa. Lapin ELY antaa perustellun päätelmän arviointiselostuksesta. Tämän jälkeen laaditaan kaavaehdotus, joka asetetaan julkisesti nähtäville Simon kunnassa. Yleiskaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n mukaisena, jolloin sitä voidaan suoraan käyttää tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena.

Leilisuon hankealueen ympäristössä on jo lukuisia toiminnassa olevia tuulivoimaloita, joten monin paikoin maisema muuttuu maltillisesti, kun olemassa olevien voimaloiden rinnalle tulee muutama (8) lisää. Alle 20 kilometrin etäisyydelle Leilisuon voimaloista sijoittuu 7 toiminnassa olevaa tuulivoimapuistoa ja 5 eri suunnittelu- tai kaavoitusvaiheessa olevaa tuulivoimahanketta. Leilisuon hankealue laajentaa Leipiön ja Leipiön laajennuksen (Sarvisuon) muodostamaa yhtenäistä tuulivoimala-alueita. Taajama-alueella rakennukset ja kasvillisuus muodostavat usein näköesteitä voimaloita kohti, ja voimalat ovat parhaiten havaittavissa valtatiellä kulkiessa. Merkittävämpiä vaikutukset ovat Simojokivarren asutukselle, kulttuuriympäristökohteille, kylämaisemalle sekä Martimoaavan suon retkeilyalueelle. Selostuksessa olevat kuvauspisteet

mallintavat konkreettiseksi voimailoiden sijaintia maisemassa. Tosin jokainen kuva oli esitetty lehtipuiden ollessa lehdessä, vaikka suuren osan vuotta ne ovat ilman lehtiä.

Hankealueet ovat pääasiassa metsätalousaluetta ja sen lähialue on metsätalousaluetta ja harvaan asuttua maaseutua. Hankealueita lähimpänä sijaitsevat asutuskeskittymät ovat Hamarin ja Karisuvannon kylät Simojokivarressa yli kahden kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Lähin asuinrakennus sijoittuu noin 2 kilometrin etäisyydelle ja lähin lomarakennus noin 2,1 kilometrin etäisyydelle lähimmästä voimalasta. Alle viiden kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista sijaitsee 155 asuinrakennusta ja 118 lomarakennusta vaihtoehdossa VE1, 144 asuinrakennusta ja 116 lomarakennusta vaihtoehdossa VE2.

Selostuksen mukaan alustavasti hankkeen merkittävimmät ihmisiin kohdistuvat vaikutukset voivat liittyä asuinviihtyvyyteen ja virkistykseen (metsästys, marjastus, ulkoilu). Lisäksi ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia voi syntyä alueen maankäytön ja maiseman muutoksista, tuulivoimaloiden äänen ja välkkeen kokemisesta sekä tuulivoimaloiden lapoihin kertyvän jään turvallisuusriskeistä. Sosiaalisia vaikutuksia syntyy sekä tuulivoimapuiston rakentamisen, että sen käytön aikana. Erityisesti rakentamisen aikaiset aluetaloudelliset ja työllisyysvaikutukset ovat usein merkittäviä.

Uuden tiestön, voimalapaikkojen ja sähkönsiirtorakenteiden rakentaminen vaatii maa-ainesten poistoa, louhintaa, läjitystä ja mahdollisesti massanvaihtoa. Vaikutusten suuruus riippuu erityisesti voimaloiden pohjaolosuhteiden mukaan valittavasta perustamistavasta. Teiden ja voimaloiden rakentaminen voi vaikuttaa hankealueen ja sen lähistön pienten vesistöjen valuma-alue-rajauksiin ja sitä kautta vesitaseeseen. Hankkeen vaikutukset pintavesiin rajoittuvat pääasiassa hankealueelle ja sen lähiympäristön pintavesiin, joiden valuma-alueilla tehdään maanrakennustoimenpiteitä. Vaikutukset pintavesiin ilmenevät ainoastaan hankkeen rakentamisaikana voimalapaikkojen ja tiestön rakentamisen kautta syntyvänä kiintoainekuormituksena, joka kohdistuu metsätalouden ojitusten kautta alapuoliseen Koivuojaan ja edelleen Nikkilänjärveen, josta vedet laskevat Simojokeen ja edelleen Perämereen. Mahdollinen Koivuojan alituksena rakennettava maakaapelijohto aiheuttaa rakentamisen aikana väliaikaisesti samentumaa ja kiintoaineksen vapautumista.

Hankealue ja maakaapelireitit eivät sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle tai vaikuta alueelliseen vedenhankintaan. Lähimmät pohjavesialueet sijoittuvat yli kolmen kilometrin etäisyydelle hankealueiden rajasta. Voimaloille suunnitellaan tarvittava pohjavesisuojaus, jotta onnettomuustilanteessa haitallisia aineita ei pääse valumaan pohjaveteen. Selostuksesta ei käynyt ilmi hankealueen läheisyydessä mahdollisesti olevien yksityiskaivojen sijainti eikä täten arviointia hankkeen vaikutuksista niihin.

Toimintavaiheessa tuulivoimaloiden asumisviihtyvyyteen kohdistuvista vaikutuksista merkittävimpiä ovat maisemassa, äänimaisemassa ja valo-olosuhteissa tapahtuvat muutokset. Suurimmat vaikutukset kohdistuvat erityisesti tuulivoimaloiden läheisyydessä asuviin, joille vaikutusten arvioidaan olevan merkittäviä. ja niihin asukkaisiin, jotka kokevat maisemavaikutukset tai tuulivoimaloiden äänen ja varjostuksen eli välkkeen häiritseväksi. Asukaskyselyyn vastanneista maiseman muutoksen vaikutukset omaan elämään arvioi kielteiseksi tai erittäin kielteiseksi noin puolet vastaajista ja myönteiseksi tai erittäin myönteiseksi

5 %. Vastanneista 39 % arvioi, ettei maiseman muutoksella ole vaikutusta omaan elämään.

Lentoestevalot (Traficomien ohjeet) muuttavat maiseman luonnetta ja voivat heikentää asumisviihtyyttä. Maisema, joka on totuttu näkemään ilman minkäänlaista valonlähdettä, voidaan kokea levottomana. Asukaskyselyyn vastanneista lentoestevalojen näkymisen vaikutukset omaan elämään arvioi kielteiseksi tai erittäin kielteiseksi 42 % ja myönteiseksi tai erittäin myönteiseksi 2 %. Vastanneista lähes puolet arvioi, ettei lentoestevalojen näkymisellä ole vaikutusta omaan elämään.

Mahdolliset terveyshaitat syntyvät pääasiallisesti tuulivoimaloiden meluvaikutusten kautta. Melun häiritsevyys voi vaikuttaa ihmisten terveyteen esimerkiksi univaikutusten kautta. Häiritsevyyden kokeminen ja meluherkkyys vaihtelevat yksilökohtaisesti, jolloin vaikutukset kohdistuvat eri tavoin eri ihmisiin.

Melumallinnusten mukaan tuulivoimapuistosta ei aiheudu ohjearvoja ylittävää melua vakituiselle tai loma-asutukselle missään vaihtoehdossa. Toisaalta vaikka ohjearvot eivät ylittyisikään, voidaan tuulivoimapuistoilla silti kokea olevan vaikutuksia ihmisten terveyteen. Asukaskyselyyn vastanneista 45 % arvioi tuulivoimaloiden synnyttämän äänen vaikuttavan kielteisesti tai erittäin kielteisesti omaan elämäänsä. Toisaalta 42 % vastanneista arvioi, ettei tuulivoimaloiden synnyttämällä äänellä ole vaikutusta ja 2 % vastanneista arvioi vaikutukset myönteisiksi tai erittäin myönteisiksi.

Tuulivoimalan pyörivät lavat muodostavat kirkkaalla säällä liikkuvia varjoja, minkä asukkaat voivat havaita valon voimakkuuden äkillisenä vaihteluna, vilkkumisena tai nopeasti vilahtavana varjona. Suomessa ei ole määritelty välkevaikutukselle raja-arvoja tai suosituksia. Varjostusmallinnuksen perusteella 8 tunnin vuotuinen suositusraja (Saksan ja Ruotsin lainsäädäntö) ei ylity asutuksella missään hankevaihtoehdossa. Selostuksessa kuitenkin todetaan, että asukkaat voivat kokea tuulivoimaloiden varjostusvaikutukset häiritsevänä, vaikka ohjearvot eivät ylittyisikään. Asukaskyselyyn vastanneista 43 % arvioi tuulivoimaloiden lapojen aiheuttaman varjostuksen vaikuttavan kielteisesti tai erittäin kielteisesti omaan elämäänsä. Toisaalta 45 % vastanneista arvioi, ettei varjostuksella ole vaikutusta ja 2 % vastanneista arvioi vaikutukset myönteisiksi tai erittäin myönteisiksi.

Terveydensuojelulain mukaan elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään- Elinympäristöön vaikuttava toiminta on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

Kaava-alueelle sijoitettavista toiminnoista aiheutuva melutaso lähimmissä asunnoissa ei saa ylittää sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysasetuksen (545/2015) melutason toimenpiderajoja: päiväajan (klo 7-22) keskiäänitaso 35dB (A) ja yöajan (klo22-7) 30dB(A). Rakennusaikainen melu tulee myös huomoida. Kaava-alueen toiminnat eivät saa pilata mahdollisten lähialueiden talousvesikaivojen veden laatua.

Lausunto lähetetään Simon kunnalle sähköpostitse osoitteeseen simon.kunta@simo.fi.

Päätösehdotus Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto antaa oheisen lausunnon Leilisuon tuulivoimapuiston yleiskaavan valmisteluaineistosta ja ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Päätös Tuomo Marttila poistui esteellisenä asiakohdan käsittelyn ajaksi.

Pöytäkirja pidettiin kokouksessa tarkastettuna tämän asian osalta.

Hyväksyttiin.
